

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Post'a Domineca 15/27 iunie</p>	<p>Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumerauntii capeta doue tablouri pompoze.</p>	<p>Pretulu pentru Austri'a pe jan.—jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jan.—jun. unu galbenu . pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 24.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumerauntie.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in librari'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu V. 1869.</p>
--	--	--	--------------------	---	--	-------------------------------

„INCEPUTULI PRINCIPATU- LUI ROMANESCU.”

De Dr. Robert Roesler.

(Urmare.)

VII) La pag. 13. Dr. Roesler totu din documentulu regelui Béla IV din anulu 1247 deduce si aceea, cá Seneslau voivodulu Romaniloru din Romani'a de preste Oltu, numita Cumania, ar fi fostu vasalu regelui Bela IV.

La acést'a pag. Dr. Roesler baséza deducerea sa despre vasalitatea domnului Romaniloru Seneslau, pe dispusetiunile regelui Bela IV despre pamentulu Severinului datu ospitaliloru cruciati Ioaniti, cuprinse in documentulu memoratu; inse acele dispusetiuni nici decátu nu ne potu convinge despre vasalitatea aserata in privinti'a lui Seneslau domnulu Romaniloru, de órece nu e constatatu, cá dispusetiunile regelui Bela cuprinse in documentulu din 1247 ar fi fostu primite de cátra Romani, si de cátra Seneslau domnulu loru, si nici cá acele dispusetiuni ar fi fostu in adeveru in fapta realizate asié cum a dispusu Bela a IV regele Ungariei in 1247.

VIII) La pag. 15. Dr. Roesler argumentéza in acelu intielesu, cá Radu Negru nici innainte de anulu 1241, adeca nici cu inceputulu seclului alu 13-le nu ar fi domnitu in Romani'a;

spre a-si intari asertiunea sa aduce innainte aceste:

a) Cá cronicelore tierrei romanesci, dintre cari unele pe Radu Negru lu-punu la anulu 1080, altele la anulu 1290, éra altele la 1310, nu consuna despre tempulu domnirii lui Radu Negru;

b) Cá inscriptiunea gasita in Campulu lungu si sunatoria despre Radu Negru, (care in Campulu lungu in anulu 1215 a edificatu o manastire,) nu e edata, si cá e apogrifa;

c) Cá auctorulu cronicelore romanesci (adeca: Engel) din 1768 nu a aretatu lumei marturfile necesarie despre esistinti'a domnirii lui Radu Negru.

Argumintele lui Dr. Roesler aci memorate nu potu ratiunaveru inpumná esistinti'a domnirii lui Radu Negru din inceputulu seclului 13, nu nici decátu din urmatóriele ratiuni:

a) Cá pentru diferinti'a cronicelore tierrei romanesci despre timpulu domnirii lui Radu Negru, nu se póte cu temeiu trage la indoiéla domnirea lui Radu Negru; de órece nu e constatatu inca, cá cronicelore tierrei romanesci la anii mai susu memorati aru vorbí tóte totu despre un'a, si aceea-si persóna alui Radu Negru domnulu Romaniloru;

b) Cá, desi dupa dís'a Dr. Roesler inscriptiunea aflata in Campulu Lungu nu e edata,

pentru aceea nu se p^ote imp^umn^á adev^erul^u ei; de ^ore^e adev^erul^u esp^resu in inscriptiuni nu depⁱnde de la edarea inscriptiunilor, cari si edate pot^u fi falsificate, nici depⁱnde ac^el^a de la needarea inscriptiunilor, cari pot^u esp^rim^á adev^erul^u si needate.

c) C^á desi Engel, scriitoriulu croniceⁱ romanesci, in lips^a documintelor^u istorice mai vechi nu a produs^u documinte vechi pentru domnirea lui Radu Negru; totusi din ac^est^a cauza nu se p^ote generaluminte d^íce, c^á Radu Negru nu ar fi domnit^u in Romanⁱa in inceputulu seculuⁱ al^u 13; de ^ore^e esistintⁱa domnirei lui Radu Negru pre langa fragmentulu istoricu de Petru Claneu in 1495 tradusu si prelanga inscriptiunea din Campulu Lungu de 1215, care cu nimicu ratiunaveru nu sunt refranse pana acuma, o dovedesce si traditiunea despre Radu Negru conservata din tempⁱ cei vechi la populu romanu, recunoscuta si de c^átra Ioanu Filustichiu in opulu seu despre Romani (Schediasma Valachorum), si de c^átra Ios. Benk^o si de c^átra alti scriitori, care traditiune o docum^ent^eza si liter^ele metali a Resinariuluⁱ din anulu 1488 ce se afla in archivulu fiscalu de la Buda la fasciculu 25 si in „Archivulu filologicu, si istoricu“ de la Blasiu in 1869 nr. XXI la pag 415, si 416 publicitate, in limb^a latina, in cari liter^e urmatoriulu pasagiu: „Et Resinarienses tenent partem orientalem, Csisznadienses vero partem occidentalem ubi aqua bibeartitur, et itur per aquam, quae venit ex monte Buesecs principis Radul Voda Negru anno 1740 (1232) regnantis“, care pasagiu ar^eta destulu de luminatu, c^á Radulu Negru in 1232 a domnit^u in Romanⁱa adeca in inceputulu seculuⁱ a 13-le dupa traditiunea romana din 1488.

IX) La pag. 18. Dr. Roesler aser^eza, c^á linea baniloru de Craiova s^eu a Severinuluⁱ constituiti din famili^a besaraba e apogrifa, s^eu falsa; ac^est^a asertiune Dr. Roesler o bas^eza pe aceea, c^á in tempu de 300 ani intre banii severin^eni ungu^resci nu ocura nici unu banu severineanu din familia besaraba.

In contra asertiunei Dr. Roesler acⁱ premi^{sa} eu aserezu, c^á din caus^a adusa de Dr. Roesler nu se p^ote ratiunaveru deduce aceea, c^á line^a baniloru Severinuluⁱ din famili^a besaraba ar fi falsa;

a) De ^ore^e Dr. Roesler cu nimicu nu ar^eta in brosiur^a sa, c^á cu total^a esclusiune a Romaniloru de la domnire in pamentulu Severinuluⁱ pot^{er}ea baniloru severin^eni ungu^resci in decursu de 300 de ani s^ar fi estinsu [preste intre^{gu} pamentulu Severinuluⁱ.

b) De ^ore^e Dr. Roesler n^a documentatu cu nimicu aceea, c^á in pamentulu Severinuluⁱ intr^eg^a romanime ar fi recunoscutu pot^{er}ea baniloru severin^eni ungu^resci preste intre^{gu} pamentulu Severinuluⁱ, nici a aretatu, c^á Romanii din Romanⁱa nu ar fi potutu av^e din famili^a besaraba bani in pamentulu Severinuluⁱ destinsⁱ de banii severin^eni ungu^resci precum a fostu Linoi domnulu Romaniloru din pamentulu Severinuluⁱ, care (dupa cum ar^eta documentulu regelui Bela IV. din 1247.) a remasu domnu in pamentulu Severinuluⁱ destinsu de prefectii severin^eni a calaretiloru ospitali numiti Ioaniti, carora regele Bela a IV. dupa cum nispuⁿe documentulu mai susu memoratu, li-a datu o parte numai din Banatulu romanescu a Severinuluⁱ.

Premitendu aceste despre asertiunea Dr. Roesler produsu in contra baniloru besarabi, si basandu-me pe auctoritatea scriitoriloru Cogalniceanu, Fotino, si Laurianu, cari au scrisu line^a baniloru besarabi dupa date istorice, si cari mai multa credintia merita dec^átu Dr. Roesler, care a comis^u o gramada de erori in istori^a Banatuluⁱ, credu, cumca in decursu de 300 ani Romanii nesupusi regiloru Ungariei in pamentulu Severinuluⁱ au avutu domni din famili^a besaraba, si c^á prin urmare e nefundata asertiunea Dr. Roesler in contra linei baniloru de Severinu din familia besaraba, cari au potutu fi bani de Severinu si atunci, candu regii Ungariei aveau bani severin^eni ungu^resci, precum a fostu si Mircea Domnulu Romaniei, care a fostu banu de Severinu in anii 1387, 1390. in cari ani afl^ámu a fi fostu si bani severin^eni Unguresci.

X) La pag. 22. precum ar^eta urmat^ori^ele cuvinte: „Layk blieb zwar im Besitze des Zevriner Landes, für welches Ungarn bis 1389 keinen Ban aufgestellt hat.“ (Laicu remane in posesiunea tienutulu Severinuluⁱ, pentru care Ungari^a pana in 1389 n^a pusu nici unu Banu), Dr. Roesler crede, c^á (de la anulu 1371,) candu Laicu domnulu Romaniei a cuprinsu Banatulu Severinuluⁱ, de atunci pana la anulu 1389 nu ar fi fostu nici unu Banu Severineanu ungu^rescu.

Candu Dr. Roesler in brosiur^a sa crede ac^est^a, ratacesce f^orte; pentru c^á in anulu 1387. a fostu Banu severin^enu Ladislau Losontiu, precum se p^ote ved^e din documentulu in codicea diplomatica alui Georgiu Fej^er in tom. X. vol. I. la pag. 393, publicatu, si in anulu 1387 a fostu Banu severin^enu Stefanu Losontiu cum se vede din documentulu totu in codicea memorata in tom. X. vol. I. la pag. 747 publicatu, si

dupa cum scrie si magazinulu istoricu ungurescu (Magyar történelmi tár), tiparitu 1856. tom. 1. la pag. 181; éra in anulu 1388 a fostu Banu severineanu ungurescu Frank, precum dovedesce documentulu din acestu anu publicatu in codicea lui Georgiu Fejér in tom. X. vol. I. la pag. 412.

XI) La pag. 24. Dr. Roesler scrie, câ nu afla, cumca dupa anulu 1467 care-va dintre voivodii Romaniei ar fi avutu titlulu de: duce alu Fagarasiului.

La acést'a asertiune eu intarescu, cumca si dupa anulu 1467 voivodii Romaniei au usuatu titlulu de „duce alu Fagarasiului“, despre acestu adeveru afara de alte date istorice ne pôte convinge brosiur'a memorata in archivulu filol. si istoricu de la Blasiu 1868. nr. XVI. pag. 316. scrisa despre intrebarea monastireloru grecesci din principatele romanesci dunarene publicata in Constantinopolu in 1857 in limba franceza sub acestu titlu: „Eclaircissements sur la question des Monastères grecs situés dans les Principautés Danubiennes“, in care brosiura se memorédia crisovulu lui Radu voda, in care crisovu acestu domnu alu Romaniei se numesce si duce alu Fagarasiului, si altu crisovu alui Miailu voda Romaniei din 1599, in care acestu homnu a Romaniloru are titlulu de principe a tóta tíer'a romanésca, si a muntiloru, domnu alu Almasiului, si a Fagarasiului.

XII) Totu la pagin'a 24, dupace Dr. Roesler scrie, câ Sigismundu regele Ungariei ocupatu fiindu cu trebile Bosniei si a Dalmatiei nu a fostu in stare a merge in contra lui Mircea domnulu Romaniei care in anulu 1391. si-a reinnoitu fedululu seu cu Polonia, díce, câ Banatul Severinului a trecut la Mircea domnulu Romaniei, si câ in anulu 1390, si 1391 nu ar fi fostu nici unu Banu Severineanu ungurescu.

La acést'a asertiune alui Dr. Roesler eu observezu, câ in anulu 1390—1 a fostu Banu Severineanu Nicolau de Peren, precum se pôte vedé din documentulu in codicea lui Georgiu Fejér in tomulu X. voluminea I. publicatu la pagin'a 611, si la pag. 675, precum scrie, si Magazinulu ungurescu din 1856 tomu I. pag. 181, si precum ni aréta si documentulu publicatu in codicea diplomatica ací memorata in tomulu X. vol. II. la pag. 724, in care documentu se scrie, câ Sigismundu regele Ungariei in anulu 1391 a fostu admoniatu prin Banulu Severineanu pentru nesolvirea competintiei ostasiloru nobili.

Gavrilu Popu.

(Va urmá.)

L A E A.

Mai éta o scrisóre! scrisóre pretiuita,
Ca ochii, ce pe sinu-i amaru a lacrimatu;
Odonu de suvenire, oglinda multu iubita,
In care se refrange unu sufletu intristatu.

Adese-ori, o angeru, romasu in departare,
Scrisori tanguitórie, adese mi-ai tramisu,
Si ca resunetu dulce, la dulcea-ti vaierare
Cu peptulu prinsu in tremuru de multe ori ti-am
scrisu.

Epistolele nóstre sunt frundie 'ngalbinite,
Cari se deslipu de ramuri si gélnicu trecu pe
ventu;

Epistolele nóstre sunt róse vestedíte,
Pe cari se vedu domninde doreri fara cuventu.

Tu-mi scrii c'a ta viétia se curma de dorere;
Tu-mi scrii, câ te usuca doióse suveniri;
Si eu in locu de-ati tinde o dulce mangaiere
Insíru pe-a mea foitia totu astfelu de simtíri.

Tu-mi spui, c' adori in lume o frageda fíntia,
Ce visurile tale le 'ngana cu amoru;
Si io-ti respundu cu sinulu ardiendu in suferintia,
Câ si eu sciu in lume unu idealu de doru.

Tu-mi spui, o creatura de gratii desmerdata,
Câ plangi cu sufletu teneru departe sventuratu;
Io-ti spunu cu animióra in lacrimi scaldata,
Câ lir'a mea deplange viéti'a ce-am lasatu.

Si cine-e favoritulu ilusiiloru tale,
Amicului teu inca nu i-ai descoperitu;
Si numele ce 'nspira acordulu meu de géle
De tine, sorióra, mereu l'am tainuitu.

Dar pana candu, amica, a nóstra tainuire
Si doruri ne'ntielese, ce crudu ne rezboiescu?
Si candu a nóstre chinuri si vecinica mahnire
Se voru sfarsí 'n suspinulu: Pre tine te iubescu!
M. Pompiliu.

JUNETTA LUI MIRABEAU.

— Novela originala. —

(Urmare.)

Precandu se intemplá scen'a descrisa in apartamentulu tatalui seu, elu de vreo câte-va mominte se reintorsese de la colegiulu Louis le Grand, pe care lu-frecuenteá dinpreuna cu ceilalti fii de aristocrati totu de etatea lui. Se intielege, câ elu aicea ave ocasiunea cea mai favorabila, a se face cunoscutu cu nóuele idei ale secolului seu, cari acuma ajunsesera a fi pre-

domnitorie in viéti'a sociala de atunci. Tatalu séu, care erá unu conservativu incarnatu, nu voiá sê scia nimica, de cele ce se intemplá, elu nu cunoscea, ma nu voiá sê recunósca nici o innoire, ce nu ar corespunde cu vechile drepturi feudale, ce pentru dinsulu erau uniculu idealu; din cari motive apoi elu voiá cu tóta forti'a a-si cresce pe fiulu seu sub auspiciile acestoru institutiuni patriarcale si deja ruginite. Natur'a inse, in contra vointiei lui inzestrase pe Onoriu cu unu spiritu seninu si justu, consciinti'a lui se opunea de a studiá acele drepturi feudale ale secolilor trecuti, elu absorbise cu o sete nedumerita nóuele idei ale prezentului. Acést'a inse i causà persecutarea, ur'a si dispreziulu parintelui seu, ce voiá sê faca dintr'insulu unu omu asemenea sie-si. Junele Mirabeau inse cascigà o dorintia si o aplecare neresistibila spre statulu militariu. Elu erá convinsu si póte câ simtieá, câ preste pucinu cu arm'a in mana elu, si cu dinsulu poporul francesu, va darimá vechile institutiuni, spre a pune in loculu loru altele mai umane si mai tolerante.

Si astadi reintorcendu-se de la colegiu, fara intardfare se pregatea a-si continuá lectur'a opurilor nóue, ce pentru dinsulu devenise singura ocupatiune placuta. Dara câtu se mirà elu, candu, privind pe més'a sa de studiatu, vedii câ i lipsesce cartea ce tocmai voiá sê o citésca. O presimtire lu-facù a tresari, câ póte abatele Pierre i o va fi luat si déca o va fi aretatu tatalui seu, atunci elu erá pierdutu cu desevarsire. Si intr'adeveru asié si fu. Abatele prin descoperirea acést'a sperá, câ va induplecá pe Marchisulu Mirabeau a face din fiulu seu unu preotu.

Pecandu Onoriu erá ocupatu cu cautarea mentiunatului opu, camarierulu Jean, batendu in usia si intrandu i anuciase, câ Marchisulu voiesce sê vorbésca cu dinsulu in departamentulu seu. Cunoscendu severitatea parintelui seu, nu intardfà de a realisá dorinti'a lui, meditandu inse pe drumu, câ ce va se dîca óre acést'a importanta chiamare? Sermanulu! preste pucine mominte si elu va avé deplina convingere despre tirani'a tatalui seu.

Condusu de camarieru intrà in camer'a tatalui seu, inaintandu cu pasi lini spre dinsulu spre a-i sarutá man'a. Dara ce este acést'a! tatalu seu nu i-o concede, ci-i face semnu a remané intr'o distantia de câti-va pasi de dinsulu. Pe ori si cine altulu figur'a acést'a de scheletu, cu ochii ca de ghiatia, si trasurile sale severe l'ar fi umplutu de gróza, pe Onoriu inse nu, câ-ci elu erá dedatu a vedé pe betranulu seu tata in

astfelu de situatiuni. Din contra elu stá cu capulu ridicatu, intr'o positiune démna de ori si ce cavaleru, atîntindu-si ochii intrebatori spre tatalu seu, si cu óre si-care mirare spre abatele Pierre, care se retrasese in afundatur'a unei ferestri.

Trecusera câte-va mominte de linisce si de aseptare pana ce in fine Marchisulu Mirabeau indreptendu-si ochii spre fiulu seu, i puse intrebarea, aretendu cu man'a spre volumulu ce se aflá pe mésa:

— A ta este cartea aceea miserabila?

— Da, response cu vóce firma Onoriu, este a mea.

— Apoi nu scii tu, câ prin aceea, câ tu ai cititu cartea aceea in contra vointiei mele, ai meritatu pedéps'a cea mai mare?

— Me indoiescu, — dîse Onoriu, — déca cetirea cartii aceleia ar poté sê fia o crima atátu de grava, ea nu cuprinde nimica alta, decátu ideile cele mai salutarie pentru reorganizarea societâtií umane.

— Ai audîtu, abate Pierre, ce cutéza a dîce acestu infamu de copilu, — dîse Marchisulu intorcendu-se spre abatele, ce se parea câ s'a imbracatu cu totul in indiferentismu?

— Apoi acést'a, dîse elu, nu este nimica alta decátu rezultatulu educatiunii moderne carea . . .

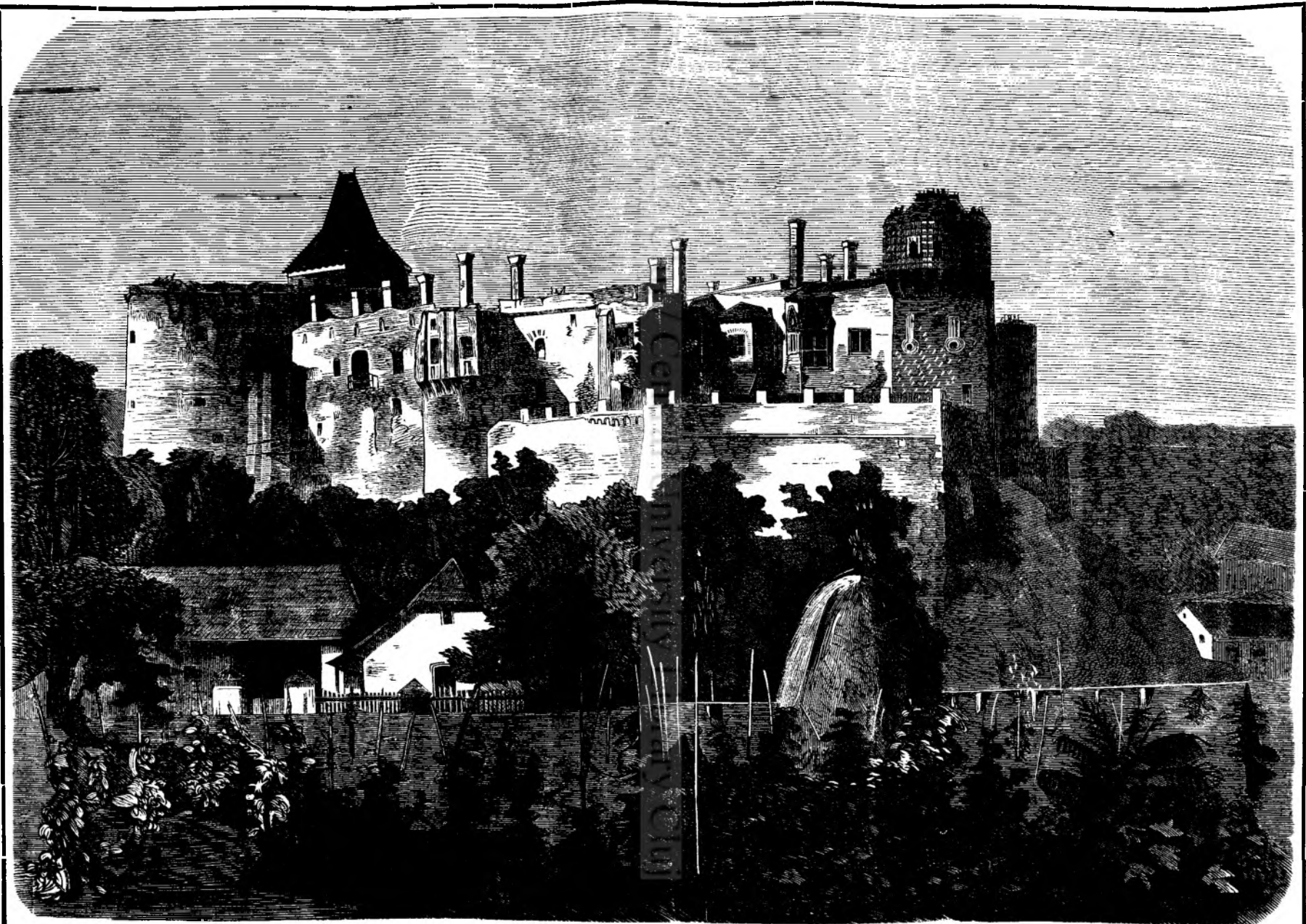
— Nu a educatiunii, parinte, ci a sacreloru convingeri ale fiecarui barbatu, ce simte, si care judeca cu o ratiune justa trecutulu si prezentulu — lu-intrerupse Onoriu — a trecutulu timpulu in care numai o clasa de ómeni si-insusiesce calitatea de a predomni pe cealalta multîme a poporului, trebuie ca fia-care sê fimu egali unulu altuia.

Aceste Onoriu le dîse cu atát'a vivacitate si sentimentu adeveratu, incátu tatalu seu uimitu de cele ce audise si ne mai potendu-se contenti inaintà spre fiulu seu spre a-i da o pedéps'a fisica. Elu inse observendu acést'a se retrase si mai tare de la loculu unde se aflá, luandu o positiune de jumetate ofensiva.

Acést'a erá destulu pentru ca sê aduca pe Marchisulu la extremitatea caracterului seu, i se rupse firulu pacientiei, acuma avea sê decida déca mai merita fiulu seu de a-lu mai agratiá.

— Care demonu vorbesce din tine monstrule? lu intrebà Marchisulu.

— Sunt ideile lui Rosseau si ale lui Montesquieu, pe care am onórea a le reproduce dîse cu curagiu Onoriu.

CASTELULU DE LA UNIADOR'A.

— Ce? ingratule! tu voiesci de a-ti bate jocu de mine, si pacienti'a animei mele, cugeti câ nu am midilóce de a te duce pe altu drumu? Te insieli, si ti voiu aretá, câ potu tractá si alt-felu cu tine, ticalosule.

Pecandu Marchisulu le dîcea aceste, inaintase spre unu coltiu alu casei, deunde luandu unu bastonu, inaintà cu elu spre Onoriu, care acuma inse ajunsese deja in apropierea usiei. Nu apucase a-lu loví tatalu seu, si elu se si aflà pe a sieptea trépta a scarei de marmura, de unde apoi strigà tatalui seu in susu memorabilele cuvinte:

— Pe a sieptea trépta incetéza ori ce afinitate.

Adeca acést'a însémna atât'a, câ ori si ce legature ce mai legá pe fiulu de tata, din acestu momentu incetase de a mai esiste. Marchisulu Mirabeau nu mai avea fiu, si pentru Onoriu nu mai esistá tatalu seu.

III. Parasirea casei parintesci.

Déca ar fi mai traitu mam'a lui Onoriu, ar fi fostu unu ce usioru a umplé prin midilocirea ei maternela abisulu ce se intredeschise intre tata si fiu. Dara din nenorocire elu nu mai posiedea mama din alu treilea anu alu vietiei sale, elu erá orfanu, nu avea pe niminea care i-ar fi potutu dá unu consiliu salutariu. Se vedea acuma radiematu numai pe propriele sale fortie, cu cari avea sê invinga si sê confronzeze tóte urmârile maniei tatalui seu. Numai câte-va mominte i mai remasera de a se decide pentru ca, séu sê suferi si mai departe tirani'a tatalui seu, séu apoi sê parasésca locuinti'a in care s'a nascutu, si care pentru elu nu a fostu alta decâtu unu iadu inecatoriu si infricosiatoriu.

Sub astfelu de impregiurâri, decisiunea, de a parasí pentru totu-de-una cas'a parintésca pentru Onoriu nu erá atâtu de dificila, cum ar cugetá póte indulgentulu cetitoriu. Nu, nici decum; câ-ci elu departendu-se nu se despartiá de nimica ce-i ar fi potutu sfasiá anim'a. Anim'a iubitei sale mame, la care ar fi potutu aflá in aceste mominte triste o dulce consolare, demultu nu mai batea, dins'a preferase a se duce in acele regiuni, unde nu mai exista dorere si fatalitate, rapindu astfelu fiului seu tesaurulu celu mai nestimaveru, pentru fiacare moritoriu.

Deci elu nu facea nimica alta, decâtu se despartiá si abandoná o locuintia, in care elu nu gustase altu-ceva decâtu tiraniculu despotismu a unui tata, acarui anima semená mai multu unei stanci de pétra nesimitória, decâtu acelui membru nobilu alu corpului omenescu, caruia

suntemu dedati a i ascrie capabilitatea de sentimentele cele mai tandre si afabile ale amoriului parintescu. Pentru elu nu exista nici cea mai subtila suvenire a unui momentu fericitu, ce l'ar fi gustatu in cas'a parintésca. Pe langa aceste apoi mai adauge iritatieuna momentana a animei lui ce posiedea unu orgoliu fórte dezvoltatu, si care fusese ofensatu intr'unu modu atâtu de brutalu de câtra parintele seu. Ce folosu i potea aduce remuscarea ce i inceró pe câte-va mominte inocent'a sa anima? Elu erá pré siguru si convinsu câ nu posiede, ma nu exista pentru dinsulu nimica, prin ce ar fi potutu recascigá grati'a nedumeritului seu tata.

Cam aceste erau contemplâriile lui Onoriu in primele mominte dupa catastrof'a avuta cu Marchisulu Mirabeau parintele seu. Fiiulu unui Marchisu, descendintele unei familii din cele mai vechi ale Franciei, ce se luptase de atâtea ori cu gloria pentru suveranulu seu, se vedea acuma lipsitu de tóte si transpusu pe ulitiele Parisului aseminea unui copilu de cersítoriu. Nu-i mai remanea alta decâtu a se lasá in man'a sortii, ce cadiuse cu atâta vehementia si crudíme pe acést'a juna esistintia, si de a resigná pentru totu-de-una de ajutoriulu si amorulu parintescu. Câtu de cruda si desperatória nu'erá acést'a convictiune pentru junele Onoriu. Elu se aflá intr'o dispositiune de acele, in care anim'a iritata a omului este capabila de ori ce, chiar si de sinucidere. Fórtele temperamentu alu junelui nostru invinse inse aceste decisiuni fatale ce i invalise pe câte-va mominte tóte simtiemintele sale nobile cu unu velu obscuru.

Este necontestabilu, câ lupt'a ce o suferise, fusese fórte grava, elu se balansá intre mórte si viétia. Anim'a lui ce intr'unu timpu relative atâtu de scurtu incercase atâte simtieminte varii i palpitá inca cu fórtia in redutabilulu seu peptu, si o sudóre rece i inundase sublim'a sa frunte, pre care, fara de a sci elu, i o recorise linulu ventu de séra, caruia in fine i succese ai recorí in câtu-va si dorerós'a sa anima.

Acuma in fine cu o privire repede se uitá in pregiurulu seu, ca sí candu ar voi sê se incredintieze câ tóte aceste sunt numai nisce visuri ale fantasiei sale aprinse, séu câ sunt realitate. Ah! da, erá realitate, câ-ci acést'a i o contestá locul in care se aflá, elu adeca se raticise in gradin'a ce se aflá in dosulu casei. Unu floru rece i sguduí acuma deodata membrele sale, si unu siroiu de lacrimi i inundà involuntaru marii si negrii sei ochi. Ce sê incépa elu acuma, unde sê se duca, elu nu avea pe nimine in lumea acést'a cui si-ar fi potutu descoperí do-

rerile sale. Dara deodata ca si candu o idea divina l'ar fi inspiratu, tóta expresiunea fisionomiei sale se insenina, elu si-aduse a minte câ mai po-siede inca pe cine-va, la care putea sê afle unu refugiu si unu asilu — elu mai avea unu amicu. — Da, la amicul acest'a, ce locuia într'o distantia de câte-va óre de la Paris, la Malmaison, la diusul voiá elu a se duce acuma. Proieptulu acest'a salutaru i rechiamá éra-si tóte fortiele morale si fisice. Este paratu a porni chiar in momentul presinte. Deja si luá directiunea a esí din gradina, candu la portiti'a zarí o fiintia ce parea câ este cufundata in meditatiunile cele mai profunde.

Acést'a érá loialulu camarieru Jean, care sciindu acele intemplete, i urmase junelui stapanu, si acuma plangea di'mpreuna cu diusul nedreptatea si tirani'a tatalui, de la care nu suferiá nici elu mai puține. Junele Onoriu inaintandu spre diusul lu-factú sê tresara, intrebandu câ ce face acolo?

— Ti-am adusu sabi'a, mantau'a si baretulu, Monsieur — fú respunsulu ce lu esprimá Jean cu unu tonu compatimitoriu si totu-odata imploratoriu.

— Ce? tu voiesci ca sê me departezu de aice? — lu-intrebá Junele Onoriu surprinsu.

— Da, fugi câtu mai curendu, este singurulu consiliu, Monsieur, ce ti-lu póte dá in mintele aceste grave devotatulu Dtaleservu, — fú sincerulu respunsu alu camarierulu.

Unu simtiementu de recunoscintia umplù usioru miscatórea anim'a a junelui Mirabeau, câtra camarierulu. Si elu, acestu omu simplu, i díse, câ nu va fi bine sê remana mai multu in cas'a parintésca. Scóse pung'a sa de bani si o desiértá in man'a loialulu camarieru de la care apoi priimindu efectele ce le adusese si-luá adio, ca de la o fiintia ce i remasese devotata si care plangea acompaniandu-lu la o portitia secreta ce se aflá in zidulu gradinei ce corespundea într'o strada laterala.

Ajungandu pe strada, Onoriu mai aruncá o ultima privire pe acelu edificiu maretiu, in care se aflá crudulu seu tata, o victima a sentimenteloru celor mai crude de mania si de ura.

IV. Prisonierulu din castelulu Joux.

Onorab. cetitoriu, dupa cum-ti spune titula capulu acestuia acuma urmandu-mi firulu racontárii mele, vei face cunoscinti'a unui prisionieru din castelulu Joux. Acestu castelu jace in Pontalier, si este ziditu pe a colina ce este incungurata de tóte partile de ap'a unui lacu, in

a carui midilocu se inaltia castelulu amintitu. Acestu castelu a fostu odata posesiunea unui nobilu feudalistu francesu, éra acuma se transformase in prinsóre de statu. Aspectulu esterioru alu castelului érá ori si cealta numai nu amicabile, secolu i colorasera paretii de pétra, din cari érá ziditu, cu o colóre obscura. Ieder'a si viti'a selbateca se inaltiasa fara a fi impedeate de ceva, mai pana la coperisiu, ici si colo zaresci câte o ferestuica, care servise vechiloru sei locuitori pentru a se aperá cu armele in contra inimiciloru esterni. O punte ce se putea trage in launtru lu-imprená cu tiermurile lacului. Numai diu'a érá posibilu sê între cine-va, câ-ci nóptea se retragea printr'o comunicatiune de lantiuri o parte de punte, pentru de a face posibilu intrarea si iesírea dintr'insulu. Intrandu in castelu cine-va contempléza o zidire neregulata, aice are form'a de cercu, aice éراسe se intinde in linia drépta, formandu astfel unu turnu cu zidiri laterale ce constatéza, câ nu a fostu ziditu totu in acela-si timpu. In midilocu se afla o fantana, in care unu deifinu vérsa neintreruptu o radia de apa cristalina in basenulu de granitu ce-lu incungiura. Sunt dóue caturi, la cari conduce o scara destulu despatíosa pentru patru ómeni. Unu coridoru internu pune in comunicatiune nemidilocita apartenintele diferite ce acuma se prefacusera in totu atâtea chilie de prisionieri. Câtra un'a din aceste chilie multe, permita-mi lectorulu, de a-lu face mai cu deosebire atentu.

Este chili'a din midiloculu turnulu, ce stâ in comunicatiune cu ceealalta zidire printr'unu coridoru. O usia masiva ferecata ni se infacisíéza ochiloru, ce inchide unu spatiu de optu stangeni patrati si de patru stangeni inalta. Totu mobilierulu acestei camere constâ dintr'unu patu de scanduri de bradu, in care se afla unu sacu cu paie, unu straiu brutu si o perina totu de paie; de a supra patulu se afla o cruce de feru. In drépt'a se afla o mesutia si unu scaunu pe cea d'antâiu se afla unu vasu de pamentu cu apa si o bucata de pane négra, unu altu scaunu se afla langa feréstra.

Pe acest'a vedemu siedindu o fiintia, care si-rediemá capulu pe mana drépta, care éراسe din partei se radiemá de scandur'a ferestrei, ceealalta mana este lasata pensiva pe piciorulu stengu, ce este incrucisiatu preste celu dreptu.

I. G. Baritiu.

(Va urmá.)

SALONU.

Mésa de toaleta.

Portulu de peru lungu.

Frumseti'a si farmeculu unei femei, ce o face atâtu de gratioasă, este perulu; lipsiti femeile de peru, séu aduceti sentintie de mörte pentru dinsele, e totu-un'a. Paserea mai iute ar abdîce de intrebuintiarea arpiloru sale, decâtu femeile de perulu loru. — Si cu totu dreptulu.

Perulu pentru o femeia e uniculu, ce-i maresce frumseti'a, apoi sciti, că „femeile ce nu ar sacrá, ca sê fia frumöse ?!”

Totu ce e naturalu, e frumosu, si totu ce e fortiatu e neplacutu. Inse de câte ori nu se ieu in consideratiune aceste cuvinte fôrte adeverate. Gustulu si diversele capricioie a unoru femei vane, nimicescu ponderositatea cuvinteloru nerestornavere.

Dar sê trecemu la obiectulu nostru, despre portulu de peru lungu, sê vedemu pe scurtu fasele prin cari a trecut acestu portu in vechime si presintu.

Turnurile si corónele de peru, ce erau in moda numai in ani acesti din urma, ma potemu dîce pana in lunile trecute, nu se mai potu vedé numai pe la acele dame, cari tóte modele le imitéza cam tardîu. Aceste frisure, in turnuri si coróne, nu sunt creatiunile secului presinte, ci din anticitate.

Romanele si Elinele inca iubiau portulu de peru lungu, si aveau frisure de peru lungu, dar nici o data nu treceau in extremitâti ridicule.

De ast'a data sê ne ocupâmu cu capriceele modei de peru lungu din evulu de midilocu. — Renumitululu eppu de Rouen, nu potea suferi perulu lungu, ce pe atunci erá tare in moda. La propunerea parintelui sufletescu mai multi eppi s'au consvatuitu, si in fine au decisu, că: „toti cei ce voru portá peru lungu, voru fi eschisi din comunitatea bisericésca, si dupa mörte nu li se voru concede rugatiuni pentru repausu.”

Inca si in seclulu alu XII se predicá in biserece contra perului lungu, pana ce la anulu 1146 renumitululu filosofu Petru Lombard, primat de Paris, a opritu ori ce amintire despre peru si vortu.

Atunci Ludovicu alu VII, regele Franciei, unu omu blandu, onestu, intru atát'a s'a infricatu de decisiunea primatelui, încâtu si a tunsu nu numai perulu, ci si barb'a.

Soci'a s'a, vial'a Leonor'a de Aquitani'a, l'a batjocuritu destulu pentru fapt'a lui ridicula, la ce regele respunse cu frica că: „Nu e bine a glumí cu astu felu de lucru !”

Déca o femeia si-afla sociulu demnu de risu, atunci si-vá cautá unu omu pre care sê nu-lu rida, ci sê-lu adóre.

Asié s'a intemplatu si cu frumós'a Leonor'a. Sociulu ei a dus'o cu sine in Syri'a-cu cruciatii, unde regin'a a primitu cu afectiune curtenirea principelui de Antiochi'a.

Regele a admoniat'o, la ce regin'a respunse asié: „Ei bine, se nê despartîmu. Eu m'am insielatu. Am fostu de acea parere, că me maritu dupa unu rege, si éta, me luá unu calugaru.”

Si intru adeveru se despartîra. Dupa siese septemani Leonor'a deveni soci'a principelui de Normandi'a

a lui Henricu, care apoi mai tardîu ajunse rege in Engliter'a. — Zestrea a fostu Poitou si Cyoyenne, si pentru acést'a s'a facutu resbelulu acelu infricosiatu, care a torturatu Franci'a trei seculi.

Mai trei milióne de franci au moritu numai pentru acea, că episcopului de Rouen nu i a placutu perulu lungu, si pentru că Lud. de fric'a decisiunei ep-pului si-a tunsu perulu si barb'a, si in fine pentru că o femeia a aflatu de bine asi bate jocu de absurditatile ambiloru.

Pe tempulu regnârei lui Carolu alu IV-le, in seclulu alu XIV nici urma nu erá de decisiunea episcopului de Rouen.

Femeile in seclulu amintitu cu frisur'a loru au trecut peste extremitâtile cele mai ridicule.

Frisur'a loru se compunea asié, că perulu lu-impartiau in dóue parti si asié lu-frisau, ca sê arete că asemena cu capu de calu, pentru ce apoi s'a si numitu frisur'a acést'a „Hennins.”

Atunci éra a protestatu biseric'a. Unu calugaru, cu numele Cornette, a fostu neimpacatu inamicu alu frisurei de atunci, si ori unde se ducea, femeile se ingroziau de cuvintele lui sprimate de pe cathedra, contra frisurei loru, si in tempulu câtu erá intre dinsele, nu cutediau a-si pieptená perulu asié, inse câtu se departá dintre ele se frisau dupa mod'a „Hennins.”

Totu in seclulu acést'a Boccaccio, stramosiulu novelistiloru din lumea crestina, descriindu in opulu seu, intitulatu „Labirintulu amorului” frisur'a unei femei din Florenti'a dîce:

„Dupa ce i-se pieptená perulu cu multa grige, se impletea in impletiture frumöse pana la frunte, apoi se astrucá cu impletiture demetase, impreseratu cu flori din tóte anutempurile, si aceste flori asié erau impartite pe perulu ei, oátu erá de totu pestriti ca o cöda de paunu.”

Pe tempulu regelui Ludovicu alu XIV éra a venit in moda frisur'a de capu de calu „Hennins;” dar pe atunci se numiá „Fontange.”

Din peru se compunea frisure in forma de etage, intarite cu prime (pantlice) teluri (drotu) si impistrite cu vucle maruntiele.

Numirea de „Fontange”, si-trageoriginea de acolo, că dómn'a Fontange, findu o data la venatu cu regele, ca sê-si scutéscu capulu de radiele calduröse ale sórelui, si-a acoperitu capulu cu frundie si crengutie.

„Cátu sunteti de frumösa — cu acestu capu mare !” dîse regele cătra dins'a. Dupa acea dómn'a Fontange s'a nisuitu ca sê aiba totu-de-un'a capu mare.

De la dins'a a venit acést'a moda, ce a desvoltatu atáta lucsu, că in anulu 1693 se affau Fontange in pretiu de trei mii de taleri.

Inse se pare că chiaru si natur'a batjocorise acést'a moda. Totu la anulu 1693 lun'a lui octomvre in Bucherole s'a nascutu unu copilu cu fontange de osu pe capu, éra mai nainte cu ceva se aretá prin comedii unu vitielu ce avea in frunte unu fontange de carne.

Dar nici ast'a nu a potutu sugrumá mod'a, pana Mari'a Adelaide princes'a de Savoy'a, carea singura a vediutu câtu e de ridicula mod'a din trecut, a inventatu o moda mai acomodata, mai cuviintösa.

De atunci de trei ori s'a stramutat mod'a, de trei ori s'a ruinat turnurile frisurilor; dar in anii trecuti, si mai pana in zilele noastre era a re'nviatu. Inse damele cu gustu adeveratu, si a modei de adi, nu mai por'ta astu felu de frisure.

L.

Curierulu modei.

— Pest'a 24 juniu. —

Incependu-se sezonulu de véra, in aceste zile calduróse nu se potu intrebuin'tia alte vestminte, decâtu unele usióre de batistu francesu, din materiale „grenadin“ séu „garir“, — multu placutele vestminte de „toil“ se por'ta numai deminétia.

Intre „grenadin“-e cele mai desu portate sunt stofele negre, impistritiate cu trasure colorate. Vestminte de aceste se afla de vendiare in tóte pravaliele, si se facu mai alesu cu increditúre taiate curmedísiu, intrebuin'tiandu-se la ele tunica de „Camargo.“

Sunt pré frumóse si vestmintele de „grenadin“ albu, impresoratu cu trasure colorate, cari gatite frumosu, paru a posiede usiorimea noriloru. Avantagiulu acestoru vestminte se vede si de acolo, cá materiile loru sunt iestine, si unu vestmentu intregu nu cósta multu.

Vestmintele de batistu francesu, provediute cu bordure, asísdere sunt fórt frumóse, mai alesu in compositiunea coloriloru. Am vediatu unu vestmentu „rosa“, cu bordure cenuse deschise.

Vestmintele de „toil“ multu portate acuma, nu mai sunt vargate, ci' pistritie, ca tablele de siacu. Subvestmentulu se face din materia cu varge mai mari, era tunica din materia cu varge mai mici.

Pentru dame cari caletorescu la scaldá se recomanda mantilele de Lama sura. Pretiulu de la 14 fl. in susu.

Pentru sate séu calde se potu intrebuin'tia vestminte de „piqué“ colorate séu albe.

CE E NOU?

** (Sesiunea academie rom. scientifice,) carea — ca pan'acuma — si in anulu acest'a se va tiené la Bucuresti in lunile augustu si septemvre, are sé fia interesanta. Doi membrii noi vreu sé serbeze intrarea lor in academiá cu câte unu actu remarcabilu. A nume aflámu, cá dlu Cogalniceanu va face panegiriculu repausatulu poetu C. Negruzzi, éra dlu Sionu va vorbi despre fabulistulu Donici. Ambele sujeturi sunt de o mare importantia literaria si tractarea lor de cátra nesce pene atátu de dibace, de siguru va scóte multe date pretióse pentru istoria literaturéi natiunale. Ne bucurámu, cá dlu Cogalniceanu dupa o tacere atátu de lunga, impusa de ocupatiunile sale politice, vine sé inavutiésca literatur'a nóstra cu o opera nóua — si gratulámu academie, cá a reesítu a insufletí pe dlu Sionu, sé-si ia pén'a éra, pentru a ni vorbi despre fabulistulu nostru celu mai mare. Sé mai sperámu, cá in anulu acest'a membrii academie se voru infatísiá in numeru mai mare, decâtu in anulu trecutu, si atunce succesulu bunu si doritu de toti, va fi garantatu.

** (Diel'a Ungariei) in septeman'a trecuta a inceputu sé desbata proieptulu de lege relativu la organizarea judecatorieloru. Dintre deputatii romani n'au vorbitu pan'acuma nime.

** (Bustulu lui Cogalniceanu.) Aflámu cu viua placere din „Adunarea natiunala“, cá junimea din Iasi a otaritu sé doteze primaria orasiulu cu bustulu in marmura a dlui Mihaiu Cogalniceanu. Cu ast'a ocaziune ni aducemu a minte, cá inainte de ast'a cu vr'o doi ani s'a mai decisu la Iasi a se face bustulu neuitatulu Barnutiú. Este óre gata bustulu acest'a, séu nici nu se va face? Amu primí cu placere respunsu la intrebarea acésta de la óre-care diuariu din Iasi.

** (Necrologu.) Parintele neobositulu nostru barbatu de litere, alu dlui Georgiu Barutiú, a repausatu in Petridulu-de-midilocu, aprópe de Turd'a, la 31 maiu, in etate de 84 de ani. Repausatulu in sfera sa de activitate ca parocu a fostu unu modelu de pietate. In Blasiu fusese si elu unulu din elevii cunoscutiloru trei barbati de sciintia Samuilu Clainu, Georgie Síncái si Petru Maioru. In tóta viétia sa elu vorbiá cu mare pietate despre profesorii sei; se parea inse, cá tenerimii din tempulu seu i placuse de Georgie Síncái mai multu decâtu de toti ceialalti; adese ori dícea cátra fíii sei: „Mei luati-ve sam'a, sé nu patíti si voi ca Síncái! Sciti voi, ce dícea mosiulu vostru: nu e buna invetiatur'a multa fara minte si mai multa; éra: Theoria sine praxi, sicut rota sine axi!“ La momentulu acestui betranu onorabilu sé dícemu si noi: Fia-i tierin'a usiór'a si memori'a binecúventata!

** (O brosiura oprita.) Brosiur'a politica si intitulata: „Unitatea latina“ de V. Maniu este eschisa din imperiulu austriacu. Emisulu pentru oprire por'ta datulu de 4 juniu an. c.

** (Taber'a de la Turceni in Romani'a) este compusa pan'acuma din batalionulu 1-iu si alu 2-le de venatori, 1-iu si alu 2-le de geniu, regimentulu alu 3-le si alu 6-le de linia. De curendu voru mai sosi in tabera regimentulu alu 2-le si alu 7-le de linia. Alu 2-le de artileria astépta la Adjudu construirea baracelor. Lucrările sunt aprópe terminate. Cortelulu domnescu, cortelulu generalu, cortelulu divisiunii a 2-a si alu regimentulu alu 2-le de artileria sunt in constructiune. Bolnavii sunt pusi in casarm'a din Tecuciú.

** (Unu nou dr. in drepturi.) Intr'un'a din zilele trecute la universitatea de aici s'a tienutu o festivitate interesanta pentru noi romanii. Dlu Ioanu Mihali, din patri'a lui Dragosiu, fece disput'a pentru eluptarea cununei de doctoru in drepturi. Opugnantii fura dnii dr. Aureliu Maniu si dr. Iosifu Galu. Unu publicu numerosu de juni si barbati romani asistá la acest'a ceremonía, si la finitu toti strigara cu bucuria noului doctor: „Sé traiésca!“

** (Unu nou avocatulu romanu.) Septeman'a trecuta facú censur'a advocatíala dlu Iosifu Popu din Satumare. I dorimu succesu!

** (Termiulu alegeriloru) pentru congresulu bisericescu alu autonomiei catolice s'au incheiatu. Dintre diecesele gr. c. romane n'au participatu-nici un'a, afara de dieces'a Oradei-mari si a Lugosíului, unde au alesu.

** („Albin'a“) de óra-ce i s'a denegatu serviciulu postalu, si pana ce va gasi modulu celu mai bunu alu continuării, se va espedá abonantiloru in pachete cátra locurile mai de frunte, adresandu-le cátoru-va barbati pe cari redactiunea i cunósce din renume séu personalminte de natiunalisti zelosi, cari apoi voru impartí esemplariile pe la cetitorii din giurulu lor, carora lisu adresate.

** (Papp Zsiga) a adresatu cátra dlu Hodosiú in

diariulu ungurescu „Századunk“ o epistola deschisa relativa, nu atât la alegerea sa, câtu mai multu la pasivitatea Romanilor. Din acést'a scrisóre apoi si unguirii voru poté pricepe, cá Papp Zsiga e unu — martiru.

* * (Alb'a-Iuli'a se fortifica.) Lucrările fortificării s'a începutu de multu si curgu cu multu succesu. Directorulu fortificatiunii, generalulu Schull a sositu nu de multu la Alb'a-Iuli'a.

Literatura si arte.

* * (Celebrulu nostru poetu, dlu V. Alesandri,) si impresoratu de ocupatiuni numeróse, ce i impune starea de v.-presedinte alu camerei deputatiloru Romaniei, — găsese tempu si pentru ocupatiuni literarie. A nume cetimu in „Adunarea Natiunala“, cá dsa lucra la unu dictiunariu burlescú alu vórbelorú nóue séu cu terminatiune gresita. Va fi de siguru plina de spiritu oper'a iubitului nostru poetu. Asta tómná, pe tempulu petrecerii nóstre la Bucuresci amu mai aflatu, cá dlu Alesandri lucra si la o drama istorica. Aceptámu cu nerabdare aparitiunea acesteia.

* * (Dlu M. Pascali) cu trup'a sa petrece la Galati, de unde va merge la Iasi, si de acolo va veni prin Bucovin'a in Transilvani'a si Banatu.

* * (Dictionariulu magiaru-romanu) compusu de dlu G. Baritiu a esítu de sub tipariu in 41 de cóle. Se póte cumperá pana'n 1 iuliu inca totu cu pretiulu abonamentului, adeca 3 fl. 20 cr. atâtu de la autoriu, câtu si din tipografi'a Römer et Kammer in Brasiovu. Din 1 iuliu incolo pretiulu se va urcá la 3 fl. 40 cr.

= (Map'a Banatului.) Atragemu atentiunea onor. publicu a supra acestui avisu: Suscrisulu am onóre a aduce la cunoscinti'a onoratului publicu romanu, cá lips'a de multu simtita a unei mape romane a Banatului Timisianu se va delaturá câtu mai curendu prin tiparirea uneia elucrata de mine dupa fantanele cele mai nóue si perfecte. Este lucru in comunu cunoscutu, câtu de reu ne potemu folosi in afacerile nóstre scolare si private de mapele straine, redegeate in alte limbe la multi necunoscute, care ni descriu séu falsu séu defectuosu pamentulu scumpu pre care locuimu. Deci ca s'e scapámu d'acést'a lipsa, cu acést'a ocaziune depinde de la spriginirea onor. publicu romanu, care imbrátisandu intreprinderea mea presinte, me va incuragiá spre a mai redege cartele mai multoru parti séu chiaru a intregi patrie Romane, care se receru in modu urgentu pentru scólele nóstre natiunale preste totu. Map'a elucrata de suscrisulu, in marime de dóue urme si mai bine in lungime si latime, prevediuta cu tóte recerintiele unei mape bune, constá afara de cea politica-geografica dintr'una miniatura etnografica adeca deliniata si colorata dupa natiunalitátile locuitorie pre acést'a frumósa particea de pamentu, si estu-modu servesece dreptu conspectu a supra majoritati relative a diferiteloru poporatiuni. Map'a in cestiune se va poté cascigá pre calea prenumeratiunii cu pretiu de 2 fl. v. a. pana la 20 iuliu a. c. inclusivu. Deci ca s'e potu întetí tiparirea ei mi-ieu voia a cere concurgerea neamanavera a onor. publicu, care va binevoí a se adresá cátra suscrisulu prin epistole francate prevediute cu pretiulu ficsatu, pana la terminulu desíptu mai susu. OO. dd. colectanti de la 10 esemplarie voru primí unulu de onóre. Pest'a

10. iuniu, 1869. Mihaiu Bîju (Bud'a, Christinenstadt. Hauptgasse, nro 388.)

Din strainetate.

△ (Numai diurnalistii sunt caus'a.) Unu oratoru a besericei Madeleine din Paris in dílele trecute a predicatu cu unu patosu mare despre stricatiunea seclului alu nóue-spre-diecelea. „Si cine sunt de vina? — filosofá oratorulu in esaltarea sa nobila — diurnalele! Pres'a e caus'a nu numai a morburiloru spirituale, ci si a morburiloru corporale. Numai preseii i potemu atribui cá critenismulu si idiotismulu inflorescu la noi. — Uitati-ve numai la tenerii cari se primbla pe boulevarde, ce fetie vestedíte mai au. Si ce a causatu ast'a vestedíre grabnica? Cetirea diuareloru! Pres'a! Si de veti scrutá fetiele acelor'a cari scriu diuarele, veti aflá, cá sunt lancede, posomorite, uscate ca scheletele!“ — „Apoi s'e se mire cine-va, cá diurnalistii in lumea de adi nu-si potu capetá — socia, — esclama cu tristétia sarcastica diuariulu de Paris „Figaro“!“

△ (Unu principe ca furu.) O multíme de ómeni se grabiá dílele trecute la polit'a din Moscovi'a, unde principele K. T. Uchtomski fu dusu cu forti'a si acusat cu furtu si insielatiune. Acus'a a fostu aceea, cá principele si-vindea bunurile sale si câte de trei ori, si la mai multi; mai departe, cá ar fi furatu nescari argintarii. — Procesulu s'a finitu cu acelu resultatu, cá principele, — afara de acus'a din urma — s'a aflatu de vinovatu si prin urmare i s'a luatú nobilimea, si-a perdutu tóte drepturile cetatienesci si e esilatú pentru totu-de-una in Siberi'a. Tóte bunurile i s'a confiscatu.

△ (Garibaldi!) Interesanta scena a fost in dílele trecute in teatrulu Frondo din Neapolu. Care-va dintre privitori — (de siguru scurtu de vedere) cugetandu, cá intr'un'a din logiele de midilocu siede Menotti Garibaldi, fiulu eroului de Caprer'a, plinu de bucuria cu unu „Se traiesca Garibaldi!“ a adusu in miscare totu publiculu liniscitu. „Garibaldi in logia!“ eschiamá cu entusiasmu rebelistulu, la ce apoi publiculu a eruptu in urári scomotóse si aplause frenetice. In momentulu urmatoriu publicu pretinse ca music'a s'e cante imnulu marelui marsialu, inse polit'a a intrevenitu si nu a concesu. Dupa aceste publiculu infuriatu începú a fluierá si a injurá polit'a. In fine unu omu teneru urcandu-se pe unu scaunu a cerutu cuventu Marea scomotósa se asiediá pe unu momentu ca cu atâtu mai tare s'e esunde. Tenerulu cu vócea-i placuta a incunoscintiatu pre publiculu ratecitu, cá acel'a care siede in logi'a aceea (si aretá intru acolo) nu este Garibaldi, ci Guisippi, feciorulu unui macelariu din Neapolea. Acum urmá unu risu si hohotu generalu, încátu erá imposibilu de a se mai continuá pies'a.

△ (S'a intemplatú adesea,) la alegerele din urma in Paris, cá cei candidati câte odata fura intrerupti chiaru la mediulu vorbirii lorú, si fura intrebati despre un'a si alt'a. Déca erau capabili a responde indata la intrebarea pusa, si-castigau mare popolaritate; ér déca intardiáu, séu respunsulu nu erá conformu asteptării alegatoriloru, poteau fi siguri, cá multi dintre alegatori au trecutú la contrariu, séu nu reiesiau de locu. Diuarele de Paris spunu, cá la alegerea lui Simeonu Jules, renumitul deputatu, pe care in nóua locuri l'au candidatu, inca s'a intemplatú unu asemene casu. Togma cand desfasurá ideile programului seu, unulu dintre alegatori, unu fost ostasiu prapaditu, se duse langa dín-sulu si-lu interpelá cam in terminii urmatori: „Domnu-

lu meu! Spune-mi, esti amiculu glorie-i?" „Da, sum amiculu glorie-i — respunse candidatulu — pentru că iubescu poporul francesu, éra in casu de trebuintia partinescu resbelulu, pentru că resbelu radica „glori'a natiunii!“ „Si déca ar mori imperatulu, ce ai face?" — lu-intrebà cu curagiu ostasiulu. — „Ce asiu face?" — oratorulu pausà pucinu, apoi continuà: m'asiu imbracă in vestminte demne de unu deputatu, asiu luà parte la mersulu funebralu si asiu urmari sicriulu imperatului meu pana la locul de odihna, si acolo i-asi dîce: fia-i tierin'a usiôra!“

△ (*Duelu*.) In Varsiovi'a de curendu unu polonu s'a duelatu cu unu oficeriu din Rusi'a. Si-a alesu pistolu. Nobilulu polonu a descarcatu mai antâiu si a nimeritu chiaru in peptulu oficeriului. Oficeriulu cadîu la pamentu dar in momentulu urmatoriu a fostu in picîore. Adjutantii s'au miratu si au cercatu sê afle minunea. Au si aflatu, că oficeriulu a avutu camesia de feru. — Oficeriulu fu declarat de lasiu.

△ (*Critic'a principelui Napoleonu*.) Oplu lui Renan, scrisu despre apostolulu Paulu, este objectulu conversârii nu numai in Paris, ci in tóta lumea civilisata. Dupa cum scriu diuarele de Parisu, Renan a mersu in persóna la principele Napoleonu, si l'a rogatu sê-si deie parerea despre opulu seu. Principele a primitu cu multa placere vediut'a si opulu predatu de insu-si autoriulu, si dupa ce l'ar fi cetitu cu atentiune, se scusà dîcandu că nu se pricepe la critica, dar atât'a totusi pôte dîce, că cetindu opulu i s'a imparatu „cum ar simtî mirosulu luminelor de cera stinse de pre altariu.“

△ („Unde mi-e nafram'a de la grumadi?“) Despre acést'a telegrama se vorbesce multu in Paris astadi. Acést'a telegrama e caus'a unui procesu de despartîre. Princes'a Beauffremont n. Chimay nu mai voiesce se traiésca cu sociulu seu, pe care l'a iubitu fôrte, si pe care l'a urmaritu cu fidelitate prin Asi'a, Afric'a, si l'a ingrigitu in morburile lui. Principele inainte cu câti-va ani erà unulu din barbatii cei mai iubiti si fideli, si adorà soci'a, si nu ar fi potutu petrece o ôra fara dîns'a. — Intr'o demanétia inse principele se re'tornà acasa cam „lavitu cu leuc'a“, éra mai tardîu a caletoritu, lasandu-si soci'a acasa. Princes'a nu-si putea inchipui ce ar fi caus'a indepartarei. Peste câte-va dîle primesce o telegrama din Bordeau. „Unde mi-e nafram'a de grumadi?“ sunà telegram'a, si acést'a intru atâta a scandalisatu pe princes'a, încâtu si-a propusu a nu mai trai cu sociulu seu, care intru atâta s'a uitatu de sine si de rangulu seu, încâtu deabuna sêma in betî'a sa, si-a perdutu unde-va nafram'a de la grumadiu, si ca sê-o afle — o face pe dîns'a ridicula lumei. — E curiosu că ori unde se duce princes'a, nu aude alt'a decâtu „Unde mi-e nafram'a de la grumadiu?“ — Publiculu curiosu, ascépta cu multa sete finea procesului, câ-ci princes'a e naimpacata, are fôrte mare antipatia câtra sociulu seu, mai înainte adorat, si si-a propusu, câ indata dupa finea procesului va parasî Franci'a, unde nu o intimpina de câtu rusîne. — Ori ce naframa de grumadi, séu ori ce discursu fara de voia despre naframa de grumadi o intristédia cugetandu că e alusiune.

△ (*Parerea unei femei methodiste despre Paulu apostolulu*.) Biseric'a methodistiloru voiesce a strege din obligatiunile casatoriei cuventulu „Ascultoriu“ séu mai binè „supusu.“ Dômn'a Grancey, un'a din cele mai zelöse femei, si credincîosa biserecii methodistiloru, intru o adunare a contradîsu parerii apostolului Paulu dîcandu, că nu pôte pricepe, câtu de „necomplesantu“

a fostu apostolulu Paulu atunci, candu a scrisu intr'o epistola că „femeiloru supune-ti-ve barbatiloru vostri!“ „Nu sciu — dîce mai departe dômn'a Grancey — nici nu-mi pasa, ori despre cine dîce apostolulu aceste cuvinte, dar atât'a potu spune — adause dupa o pausa scurta femei'a emancipata — că apostolulu Paulu, nici ideia nu a avutu despre regulele etichetei. — Barbatulu meu nu ar fi cutediatu in viét'i a lui a-mi scrie intr'unu stilu atâtu de prosaicu; sum convinsa că „Paulu“-lu vostru a fostu unu omu nesuferibilu. Insoratu a fostu?“ „Insoratu, dômn'a mea“, — dîse cine-va din publicu. — „Atunci de abunaséma a avutu o socia blanda. Eu sê fi fostu soci'a lui, ve asigurediu că scrià mai altu cum!“

Felurite.

△ (*Castelulu de la Uniadôr'a*.) Pe culmea unoru stanci, ce-si spéla picîorele intr'unu periuasiu rece si repede, se vedu ruinele unui castelu din tempii trecuti. Acestu cuibu de sioimi, adi este in stare deplorabila si paresita. — Nu se mai aude prin muntii romantici celu incongiura sunetulu trimitieloru de gloria; nu se mai vedu urmele calului spumosu a celui mai bravu patriotu; tôte sunt liniscite numai din candu in candu se aude gemetulu buheloru ce paru a plange pre primul stapanu alu acestui castelu. Onorabili nostri cetitori au auditu despre eroulu Corvinu, cum nu, candu si poporul lu-canta in baladele sale. Castelulu acelu erou ni represinta ilustratiunea din numerulu presinte, dar nu asié cum erà pe tempulu lui Corvinu, ci asié cum e astadi numai in ruine. — Scimu din istoria, că acestu castelu s'a donatu familiei Corvinesiloru, cari au fostu romani de peste carpati. Domnulu acestei cetâti pana la anul 1456 a fostu Corvinescu, éra de atunci încôce a avutu dîue-dieci si doi de stapani, pana in fine a cadîutu in man'a fiscalului. A arsu in mai multe renduri, si totu de un'a fu reperata, cu aceia-si maiestria ca in trecut. In primavér'a anului 1854, 13 aprilu la 11 ôre fu aprinsa de nou, arse si de lasata cu totul. Multi caletori au cercetatu ruinele castelului parasitu, si fiecare s'a reintorsu cu o doiosia revocandu-i-se timpii strabuniloru. — Pentru noi este cu atâtu mai interesantu, câci acelu castelu a fostu proprietatea unui romanu, cu care ne putem fali inaintea Europei, pe care l'a scapatu de multe ori de plagile tiraniloru turci. — In dîlele nôstre s'a latîtu faim'a că castelulu Uniadôrei se va reperà din nou, si dupa scirile mai prôspete potemu dîce si noi, că s'a facutu multe pentru a se radicà éra si la fromseti'a-i de mai nainte. — Ce folosu, déca Corvinu nu mai intra in trîns'a ca odiniôra. Elu nu mai este, si cu greu credemu sê pôta fi inca unu altu Corvinu.

△ (*Omidete ca pactu de insoratiune*.) Se scie, că omidetele sunt insecte, precâtu de uriciöse, pe atâtu de stricatiöse; dar scimu si acea, că in totu reulu este ceva bunu; si ca sê convingemu pe on. nostri cetitori si mai multu, despre cele afirmate, vomu enerà aice pe scurtu o istoriôra adeverata. — Dintre vilele cele multe ce incungiura Parisulu, si dau atâta farmecu muntiloru umbrosi, vil'a dlui R... este un'a dintre cele mai frumöse. Betranulu domnu, si iubitoriu de singuretate, are numai dîue placeri: a cultivà rosele, si asi sacrà orice pentru crescerea si fericirea ficei sale. Si intru adeveru este unu prospectu de totu placutu a intrà in gradin'a lui, in cerculu roselor. Inse incantatôri'a-i fica, abis de optu-spre-diece ani, intrece tôte florile ce inflorescu in gradin'a parintelui seu, ba pe tôte flozile ce inflores-

cu in giurulu acela, intrece câ-ci e mai frumoasă decât o dîna. Dlu R... si-iubiá multu florile, dar fiic'a si mai multu. Erá fericitu câ-ci ambele erau frumoase, ambele i indulceau viéti'a in dîlele betranetiei. Se póte presupune ce plaga a fost pre dinsulu cand intr'o demanétia cercetandu-si florile a observatu, câ incepu a vestedî. Intristarea lui fu duplicata si de acea inpregiurare, câ fiic'a sa de unu tempu se pareá mai retrasa, fara de-a presupune caus'a schimbârii. — Aceste l'au intristatu pre dlu R... asié încátu devenise fórté posomoritu; cea mai mioa neplacere i causá mania. Intr'o dí, dupa nefericit'a descoperire, s'a necasítu fórté, câ caneló vecinuliseu, a atacatu catielusiulu lui si din intemplané l'a si muscatu. Dupa acést'a fatalitate vecinii nu mai vorbira la olalta, éra candu se intelniau, se salutau câtu se póte de rece. Dlu R... desperá, câ-ci fiic'a lui, de la cért'a cu vecinulu celu frumosu, complesantu si placutu, devenise si mai trista, si in fine cadíu la patu. — In dar a chiamatu dlu R... toti medici si gradinari mai renumiti... domnisiór'a Adrienne nu voiá sê mai in floréscá. Candu intr'o demanétia dlu R... se preamblá in gradina tristu si desperatu, plagandu-se sie-si despre sórtéa sa vitréga, spre cea mai mare mirare diaresce pe Dlu P... intrandu in gradina si inaintandu spre elu. „Domnulu meu! iubite vecine — lu agrai junele — asié cugetu, ar fi tempulu sê ne impacâmu, eu tóte le voi rebonificá, iérta-mi, si uita vatemâriile.“ „Dar dlu meu!“ — „Eu sum unu june, inca nu am ajunsu anulu alu trei diecile, — lu-intrerupse dlu P... — am unu venitu anulu de 30,000 livre, numele meu este stimatu, nepetatu atátu in trecutu câtu si in prezentu; cu unu cuventu, eu adoru fiic'a dtale, voiesci sê-ti fiu ginere?“ La cele audíte dlu R... surprinsu de neasteptat'a dechiaratiune, cam maniosu facú câti-va pasi indereptu... tóta sciinti'a sa oratorica a vrutu sê-o desvólte cu unu respunsu inforatoriu de „nu“, candu la acést'a scena tragica seşivesce servitoriulu cu pasi repedi si-i predá o epistola. — „Sê-mi permiti dle“, — díse câtra june, éra dlu P... facú unu semnu de convoire — apoi desfacú epistol'a si o cetí si de dóue ori. Dupa cetirea epistolei fati'a lui se imbracá intr'unu velu de voiosía. — „Si déca eu ti-asíu dá fiic'a mea de socia, face-ai aceea ce te-asíu rogá, ca sê tai arborii care ti-oiu aretá eu?“ „Bucurosu, de ce nu?“ fu respunsulu. „Respunde-mi la întrebare. Da séu ba?“ — „Ah! déca dta mi-vei da man'a dsiórei Adrienne, voiú taiá toti arborii din gradin'a mea, voiú ruiná tóte gardurile si de voiesci si cas'a!“ „Te rogu, te rogu, nu este de trebuintia, decâtú numai arborii... ti-dai cuventulu?“ „Cuventulu de onóre!“ Atunci dlu R... i intinse man'a si díse: „Te primescu de ginere, acum tóte sunt in rendu!“ Peste siese septemani toti arborii fura taiati din gradin'a dlui P... si parchi'a fericita si-a tienutu cununi'a. Si ce inpregiurare, a facutu acést'a schimbare grabnica in dlu R...? Óre ce a fostu scrisu in acea epistola, care a capetat'o tocma atunci, candu voiá sê refusedie pe tenerulu amorosu? veti întrebá dni'a vóstra. Multiumita ceriului, câ suntemu in aceea situatiune norocósa, câ ve potemu inpartasí intregu cuprinsulu epistolei, tramisa dlui R... de la unu gradinariu vestitu. Epistol'a suná asié: „Onorable Dle! Asié cugetu câ am aflatu caus'a pentru ce incepura tufeles de rose ale dtale a se vestedî. Caus'a e

estinde si peste tufeles de rose a dtale. Dta vei sci câ omideloru li place in numitele arbori, si de órece cron-gile se estindu pana si in gradin'a dtale, e lucru firescu câ in primavéra omidele trecu si la rosele dtale. — Resipesce dta arborii aceia, si te vei poté aperá de uriciósele insecte.“ — Aceste síre l'au indemnatu pre Dlu R... de a fericí pre ambii amoroşi. Astfelu si rosele si fericitií au de a multumí multu omideloru.

Gâcitura

de D. J. Manasterianu. ✓

Ie un'a suta cincí-dieci Romani,
La acestia diece Arabi,
Atunci ai Istori'a.

Deslegarea gâciturei de semne din nr. 21.
Frumósa-e melodi'a ce canta mam'a juna,
La léganulu celu dulce alu fiului amatu,
Ce canta candu lu-vede pe frunte cu cununa,
Candu simte 'n peptu câ dinsulu de unu populu e
stimatu.

Multu mai frumosue inse celu cantecu care lu-canta
Natiunea subjugata candu scapa de tirani;
Si dandu-i libertatea o sarutare santa,
Candu sfarama catusi'a ce pórtá de multi ani.

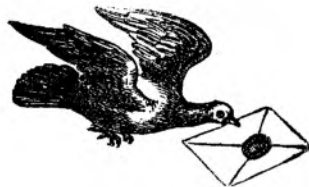
Tu Dómne din naltíme asculta o rugatiune
Indrépta-ti cautarea la bietulu moritoriu;
O da s' ajungu aceea ca lirea mea se sune
Cestu imnu alu libertâtií apoi cu dulce moriu.

Iosifu Vulcanu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Luis'a Murgu n. Balcu, Florentin'a Bardosi, Elen'a Cocu, Susan'a Ciple, An'a Ivacicoviciu, Susan'a Popu, Agatic'a Lobontiu, Anastasi'a Leonoviciu, Amalia Moldovanu; si de la domnií N. B. Maciucá, Joanu Bodescu, Constantinu Ungureanu, B. Adamoviciu, Joane Selagianu.

Deslegarea gaciturei din nr. 20. o mai primiramu de la domnisiór'a Amali'a Moldovanu.

Post'a Redactiunii.

„Dreptatea lui Mathi'a Corvinulu.“ Ni o tramiti ca originala, cu tóte câ e traductiune. O cunóscemu de multu. Nu se póte publicá. Dintre poesii un'a e bunisióra, i vomu face locu.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piati'a Pesciloru, Nr. 9.

Alaturamu in suplementu modele de lucruri femeiesci.